

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО И ПРОЦЕСС

УДК 342.9

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМИ СУДАМИ СПОРІВ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ СУДУ ПРО СТЯГНЕННЯ КОШТІВ, БОРЖНИКОМ ЗА ЯКИМИ Є ДЕРЖАВНИЙ ОРГАН АБО ДЕРЖАВНА УСТАНОВА, ПІДПРИЄМСТВО, ОРГАНІЗАЦІЯ

Сергій БЕЗПАЛЬКО,

здобувач Державного науково-дослідного інституту
Міністерства внутрішніх справ України

SUMMARY

The article explores the problematic aspects of the administrative courts resolution of disputes that arise in connection with the performance of this court's decisions on collection of funds: a debtor which is a state organ or state institution, enterprise, organization. The absence of a unified approach of the courts in the resolution of the specified category of disputes. Supported and substantiated the position of the judicial authorities on the unconditional distribution of the three-month period of execution of court decision on recovery of funds of the state budget mestnogo enshrined in the Law of Ukraine "On state guarantees concerning execution of court decisions".

Key words: administrative court, enforcement of the judgment, debtor, public authority, period of execution, treasury, legislative regulation.

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено проблемні аспекти вирішення адміністративними судами спорів, що виникають у зв'язку з виконанням рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган або державна установа, підприємство, організація. Установлено відсутність єдиного підходу судів до вирішення зазначеної категорії спорів. Підтримана й обґрунтована позиція судових органів про безумовне поширення тримісячного терміну виконання судового рішення про стягнення коштів державного та місцевого бюджету, закріпленого в Законі України «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду».

Ключові слова: адміністративний суд, виконання рішення суду, боржник, державний орган, термін виконання, органи казначейства, законодавче регулювання.

Постановка проблеми. Забезпечення ефективного захисту стягувачів від невиконання або затримки у виконанні рішення національного суду, за виконання якого держава несе відповідальність відповідно до принципів, установлених практикою Європейського суду з прав людини, є одним із найважливіших завдань нашої держави, задля вирішення якого прийнято Закон України «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду» від 05.06.2012 № 4901-VI (далі – Закон) [1]. Законом упроваджено дію механізму, за яким виконання судових рішень про стягнення коштів із державних органів, підприємств, установ чи організацій, боржника-юридичної особи, примусова реалізація майна якого забороняється, здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України, якщо неможливо виконати рішення суду за рахунок боржника. Проте в результаті реалізації зазначеного механізму на практиці було виявлено ускладнення, які стали наслідком виникнення спорів щодо правомірності зміни порядку та способу виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за яким є державний орган або державна установа, підприємство й організація тощо.

Виконання судових рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів регламентовано Законом України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 № 606 [2] Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI, Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів держав-

ного та місцевих бюджетів або боржників» від 03.08.2011 № 845 (далі – Порядок № 845) [3], які містять низку прогалин, колізій, спірних положень, на що вказує аналіз практики його застосування. Зокрема, нерегульованим залишається питання щодо черговості виконання виконавчих листів про стягнення коштів із державних органів, установ, підприємств та організацій за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Актуальність теми. У науковій літературі мало уваги приділялось теоретичним і практичним засадам розгляду адміністративними судами спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган або державна установа, підприємство, організація. Окремі аспекти розгляду цієї категорії справ висвітлювались у роботах Б. Гук [4], Р. Ігоніна [5], В. Сьоміної [6], О. Хотинської [7], С. Щербак [8] під час дослідження правових засад виконавчого провадження.

З огляду на викладене вивчення проблемних аспектів розгляду адміністративними судами спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган або державна установа, підприємство, організація, є актуальним і доцільним.

Метою статті є обґрунтування пропозицій щодо розгляду адміністративними судами спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган або державна установа, підприємство, організація.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальновідомо, що Закон був розроблений на виконання пілотного рішення Європейського суду з прав людини у справі «Іванов проти України» з метою усунення проблем, що призводять до тривалого невиконання рішень суду, проте не забезпечив тотальне їх усунення. Так, аналіз практики вирішення спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду про стягнення коштів, боржником за яким є державний орган або державна установа, підприємство та організація, свідчить про поширені випадки виникнення спорів щодо невиконання органами, які здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (далі – органи Казначейства), зазначених судових рішень у визначені в Законі строки з тієї причини, що виконавчі документи виконуються в порядку черговості їх надходження. При цьому в процесі розгляду справ за позовами стягувачів до органів Казначейства з приводу невиконання останніми судових рішень адміністративні суди за однакових обставин справи по-різному кваліфікують дії цих органів щодо невиконання останніми рішень суду. Зокрема, в одних випадках визнають дії органів Казначейства щодо невиконання рішення суду неправомірними, в інших – правомірними.

Відстоюючи позицію про неправомірність дії органів Казначейства, суди зазначають, що судові рішення, яке набрало законної сили, підлягає безумовному виконанню у встановлений законом строк. Наприклад, у постанові від 23.05.2014 у справі № 810/2490/14 Київський окружний адміністративний суд в обґрунтування задоволення позову вказав такі аргументи: «... обов'язковість судових рішень гарантується статтею 124 Конституції України та практикою Європейського суду з прав людини. Ефективний доступ до суду включає право на виконання судового рішення без невинуватених затримок. Крім того, відсутність у заявника можливості домогтися виконання судового рішення, винесеного на його користь, становить втручання у право на мирне володіння майном, як це передбачено пунктом 1 статті 1 Першого протоколу. Необґрунтовано тривала затримка у виконанні обов'язкового для виконання судового рішення може становити порушення Конвенції. Обґрунтованість такої затримки має оцінюватися з урахуванням, зокрема, складності виконавчого провадження, поведінки самого заявника та компетентних органів, а також суми і характеру присудженого судом відшкодування. У випадку, що розглядається, суд констатує, що жодних обставин, що стали перешкодою у виконанні рішення суду у встановлений законом строк, відповідач не надав. У контексті вищезазначеного, суд зазначає, що саме на державу покладено обов'язок дбати про те, щоб остаточні рішення, винесені проти її органів, установ чи підприємств, які перебувають у державній власності або контролюються державою, виконувалися відповідно до зазначених вимог Конвенції (рішення у справі «Ромашов проти України»). Держава не може виправдовувати нестачею коштів невиконання судових рішень, винесених проти неї або проти установ чи підприємств, які перебувають в державній власності або контролюються державою (рішення у справі «Шмалько проти України»). Держава несе відповідальність за виконання остаточних рішень, якщо чинники, які затримують чи перешкоджають їх повному й вчасному виконанню, перебувають у межах контролю органів влади (рішення у справі «Сокур проти України»). У справі «Імобільяре Саффі проти Італії» наголошує, що право на звернення до суду також передбачає практичне виконання остаточних, обов'язкових для виконання судових рішень, які в державах, що поважають принцип верховенства права, не можуть залишатися невиконаними на шкоду стороні у провадженні. При цьому суд вважає, що викладені у листі Державної казначейської служби України посилання на пункт 3 По-

рядку, за яким рішення про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників виконуються у порядку черговості надходження таких документів, не можуть слугувати достатньою правовою підставою для порушення законодавчо встановленого строку виконання судового рішення. Так, вказана норма не встановлює жодних винятків для недотримання приписів статті 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» щодо тримісячного строку для перерахування стягнутих коштів та підлягає застосуванню виключно у системному взаємозв'язку із зазначеним законодавчим положенням» [9].

Указану позицію підтримано Вищим адміністративним судом в Ухвалі від 18.11.2014 [10]. Таку ж позицію з порушеного питання зайняв і Житомирський апеляційний адміністративний суд у справі № 806/1162/14 [11].

Друга судова позиція полягає у кваліфікації дії органів Казначейства правомірними з тих підстав, що Державна казначейська служба України діє в межах наданих повноважень, на підставі й у спосіб, визначений чинним законодавством, оскільки виконавчий лист Вишгородського районного суду Київської області від 09.11.2011 № 2-2725/2010 знаходиться на виконанні в Державній казначейській службі України, відповідачем не відмовлено у виконанні судового рішення, виконавчий лист виконується в порядку черговості надходження виконавчих документів, виконання судового рішення на користь позивача поза чергою призведе до порушення принципу рівності перед законом, оскільки будуть порушені права осіб, які подали виконавчі листи до відповідача раніше, ніж позивач, тому відсутні підстави для визнання дій відповідача протиправними. У таких випадках суди відмовляють у задоволенні позовів про визнання неправомірними дії казначейської служби щодо невиконання судового рішення [12].

Як свідчить вищевикладене, в процесі вирішення адміністративними судами спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган або державна установа, підприємство, організація, у судів виникає необхідність тлумачення відповідних норм, яке є різним і не сприяє подоланню прогалин відповідного законодавства.

Так, відповідно до ч. 2 і 6 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI, якщо рішення суду про стягнення коштів із державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом шести місяців із дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, **його виконання здійснюється** за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду; перерахування коштів за рішенням суду здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, **у тримісячний строк із дня надходження документів** і відомостей, необхідних для цього, з одночасним направленням повідомлення про виплату коштів державному виконавцю, державному підприємству або юридичній особі.

Поряд із цим, відповідно до п. 3 Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845, рішення про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників виконуються на підставі виконавчих документів виключно органами Казначейства **в порядку черговості надходження таких документів**.

Отже, у Законі визначено строк виконання судового рішення, а в Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, який затверджений Постановою Кабінету Міністрів Украї-

ни від 03.08.2011 № 845, ідеться про черговість виконання виконавчих листів, що унеможливило дотримання законодавчо закріпленого строку виконання судового рішення.

На недосконалість законодавства в цій частині звертали увагу ще в процесі його розробки. Так, М. Щербатюк, В. Яворський зазначали, що «у ст. 3 не визначено черговість виконання судових рішень, а також не визначено, що робити у випадку, коли судові рішення не буде виконано у встановлений частиною 4 цієї статті тримісячний строк. Тобто, ситуація, коли казначейство заявляє про відсутність коштів у бюджеті, залишається не вирішеною проблемою боржника» [13].

Заслужують на увагу висновки до проекту Закону, надані фахівцями Головного науково-експертного управління, в яких наголошується на тому, що в ст. 3 Закону необхідно визначитися з черговістю виконання відповідних рішень [13].

Фахівці Департаменту з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини Комітету Міністрів Ради Європи також звертали увагу на цей аспект і наголошували, що проект Закону не містить указівок на те, чи буде встановлено певну пріоритетність у виплаті заборгованості за різними рішеннями, і це при тому, що більшість рішень (принаймні тих, що перебувають на контролі в Комітеті Міністрів), боржниками за якими є держава або державні підприємства чи організації, стосуються заробітних плат та інших виплат, пов'язаних із трудовими відносинами, в тому числі на користь найбільш уразливих категорій населення; для певної категорії осіб ці виплати становлять єдиний або основний дохід і тому є особливо важливими. Відповідно, для цієї категорії осіб будь-яка подальша затримка у виконанні рішень, винесених на їх користь, може становити надмірний і непропорційний тягар [14].

Зазначене підтверджує істинність твердження А. Мелешевич і К. Форстейн про те, що поспішність, з якою цей Закон прийняв в другому читанні та загалом, свідчить, що головною причиною прийняття Закону № 4901-VI у тому вигляді, в якому він був прийнятий, було не бажання впровадити ефективний механізм, який би усунув перешкоди на шляху виконання судових рішень, а чергова спроба українських владних інституцій «відзвітувати» перед Радою Європи та ввести в оману цю міжнародну організацію [15].

У світлі наведеного є доцільним звернення до Закону України «Про виконавче провадження», який регулює подібні правовідносини, адже, на відміну від Порядку № 845, він визначає механізм виконання судових рішень про стягнення коштів із небюджетних боржників. Так, відповідно до ст.44 Закону України «Про виконавче провадження», якщо сума, стягнута з боржника, недостатня для задоволення всіх вимог за виконавчими документами, вона розподіляється державним виконавцем між стягувачами в порядку черговості, встановленому цією статтею: 1) у першу чергу задовольняються забезпечені заставою вимоги щодо стягнення з вартості заставленого майна; 2) у другу чергу задовольняються вимоги щодо стягнення аліментів, відшкодування збитків і шкоди, завданих унаслідок кримінального або адміністративного правопорушення, каліцтва або іншого ушкодження здоров'я, а також у зв'язку з утратою годувальника 3) у третю чергу задовольняються вимоги працівників, пов'язані з трудовими правовідносинами та зобов'язання за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; 4) у четверту чергу задовольняються вимоги стягувачів за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, вимоги щодо збору на обов'язкове державне пенсійне страхування і страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; 5) у п'яту чергу задовольняються вимоги щодо податків та інших платежів до бюджету, вимоги органів

страхування з обов'язкового страхування (крім вимог щодо збору на обов'язкове державне пенсійне страхування); 6) у шосту чергу задовольняються всі інші вимоги. Вимоги стягувачів кожної наступної черги задовольняються після задоволення в повному обсязі вимог стягувачів попередньої черги. Якщо стягнута сума недостатня для задоволення в повному обсязі всіх вимог однієї черги, вимоги задовольняються пропорційно до належної кожному стягувачу суми. Вимоги стягувачів щодо виплати заборгованості із заробітної плати задовольняються в порядку надходження виконавчих документів. Стягнута з боржника сума розподіляється між стягувачами згідно з виконавчими документами, за якими відкрито виконавчі провадження на день зарахування стягнутої суми на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби.

Уважаємо, що підхід до задоволення вимог кредиторів має бути однаковим у випадку задоволення їхніх вимог як за рахунок бюджетних коштів, так і за рахунок коштів фізичних осіб і юридичних осіб приватного права. Отже, є необхідним запровадження черговості задоволення вимог кредиторів й у Порядку № 845. Під час визначення черговості задоволення вимог кредиторів варто враховувати, що в більшості випадків таке стягнення обумовлено заборгованістю держави в особі уповноважених органів чи підприємств, установ та організацій по соціальних виплатах, заробітній платі, порушенням умов цивільно-правових угод із бюджетними установами або підприємствами, присудженням судових витрат одній зі сторін, якщо судові рішення ухвалені на користь сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень. Звісно, виконання означених судових рішень у порядку черговості не має значно затягувати строки виконання рішень. Очевидно, що під час установа тримісячного строку виконання судових рішень законодавець намагався створити умови для оперативного виконання державою або уповноваженими нею органами чи особами своїх зобов'язань.

Важливо, що при цьому підході справедливим є збереження вимоги щодо загального строку виконання судового рішення. Доцільність законодавчого закріплення строків виконання судового рішення важко переоцінити, адже, як слушно зазначає Ю. Шекера, питання розумних строків визначено серед найважливіших показників принципу верховенства права [16, с. 34].

Е. Борщевська вказує, що встановлення конкретних строків сприяє однозначному розумінню кожним із учасників судового процесу строків, протягом яких буде здійснена певна послідовність процесуальних дій, і дає можливість заздалегідь планувати заходи, спрямовані на максимально ефективний захист порушених прав та інтересів [17, с. 62].

Зазначимо, що в Законі України «Про виконавчі провадження» закріплено загальний строк виконання судового рішення. Так, відповідно до ч. 2 ст. 30 Закону України «Про виконавче провадження», державний виконавець зобов'язаний провести виконавчі дії з виконання рішення протягом шести місяців із дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, а з виконання рішення немайнового характеру – у двомісячний строк.

Ураховуючи вищевказане, варто констатувати, що збереження тримісячного строку виконання рішення суду про стягнення коштів із державного підприємства або юридичної особи сприятиме досягненню мети правосуддя, запобігатиме невинуватому затягуванню процесу виконання судового рішення та є достатнім для практичної реалізації дії, спрямованих на виконання судового рішення.

Більше того, вважаємо, що встановлення таких строків є необхідним з огляду на важливість реалізації принципу правової визначеності, який часто використовує Європейський суд з прав людини під час мотивації своїх рішень.

На думку А. Султанова, принцип правової визначено-

сті має на меті забезпечити учасників відповідних відносин можливістю точно спрогнозувати результат своїх дій, а також дати надію, що права цих осіб будуть захищені, що в процесі вирішення спору дії суб'єкта правозастосування також будуть прогнозовані й передбачувані, не змінюватимуться від однієї справи до іншої, що судові рішення, які набрали законної сили, виконуватимуться [18, с. 58].

Строк як важливу вимогу, що впливає з принципу правової визначеності, виділяє й Е. Борщевська, яка стверджує, що принцип правової визначеності має вираження у визначенні вимоги чіткості підстав, цілей і змісту нормативних приписів щодо часових меж [17, с. 48].

На необхідності виконання судових рішень у розумні строки наголошує Європейський суд з прав людини в Ухвалі від 07.10.2003 у справі «Корнілов проти України» за заявою № 36575/02. Зокрема, суд стверджує, що ст. 6.1 Конвенції вимагає того, щоб усі стадії юридичних процедур для «визначення цивільних прав та обов'язків» без виключення стадій, які йдуть після винесення рішення по суті справи, були виконані в розумні строки [19].

У рішенні Європейського суду з прав людини відображена й позиція, яка зводиться до того, що право на судовий захист стало б ілюзорним, якби правова система держави дозволяла, щоб остаточне, обов'язкове судове рішення залишалося б недіючим на шкоду однієї зі сторін; виконання рішення, винесене будь-яким судом, має розглядатися як невід'ємна частина «суду» [20].

Утвердження правопорядку, який ґрунтується на засадах справедливого відновлення прав і свобод людини в розумні строки, визначено метою судової реформи в Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки [21].

Ураховуючи, що тільки за умови виконання судового рішення в розумні строки можна стверджувати про відновлення прав і свобод людини, недопустимо нехтувати встановленням у законодавстві строків виконання судових рішень. Отже, підхід судових органів щодо правомірності виконання органами Казначейства виконавчих листів у порядку черговості надходження таких документів без урахування строку виконання судового рішення, який закріплено в Законі, на нашу думку, є порушенням принципів правової визначеності й права на судовий захист і справедливий суд тощо.

Наступним аспектом, на якому треба зосередити увагу, є дотримання принципу законності в процесі вирішення адміністративними судами спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган або державна установа, підприємство, організація. В. Гаращук слушно підкреслює, що принцип законності є фундаментальним принципом, відповідно до якого всі без винятку суб'єкти влади мають справджувати свою діяльність [22, с. 22].

Отже, варто звернути увагу на юридичну силу нормативно-правових актів, якими врегульовано спірні питання, зокрема Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI і Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників» від 03.08.2011 № 845, адже місце нормативно-правового акта в ієрархічній структурі таких актів відіграє важливу роль у їх правозастосуванні.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 9 Кодексу адміністративного судочинства України, суд під час вирішення справи керується принципом законності, відповідно до якого:

1) суд вирішує справи відповідно до Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

2) суд застосовує інші нормативно-правові акти, прийняті відповідним органом на підставі, у межах повноважень і в спосіб, передбачені Конституцією та законами України [23].

Згідно з п. 14 ч. 1 ст. 92 Конституції України, виключно законами України визначається порядок виконання судових рішень [24].

Відповідно до ст. ст. 113, 117 Конституції України, ст. 49 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», Кабінет Міністрів України на основі та на виконання Конституції й законів України, актів Президента України, постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції й законів України, видає обов'язкові для виконання акти – постанови та розпорядження.

Отже, постанови Кабінету Міністрів України мають видаватися в повній відповідності до Законів України, а отже, Постанова № 845 має відповідати Закону й ніяким чином не скасовувати дію його норм, у тому числі норми щодо встановлення строку виконання судового рішення.

Поділяємо позицію М. Щербатюк і В. Яворського, які констатують, що рівень юридичної сили актів органів виконавчої влади значною мірою поступається нормам Законів, оскільки Конституцією України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень і в спосіб, що передбачені Конституцією й законами України (ч. 2 ст. 19) [25].

Отже, позиція судових органів про виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган або державна установа, підприємство, організація, виключно в порядку черговості не корелюється зі змістом конституційного припису, за яким порядок виконання судових рішень визначається виключно законами України, якими й встановлюються його особливості (п. 7 ч. 1 ст. 92 Конституції України).

Звісно, сьогодення свідчить про наявні перепони у правозастосуванні законодавства в цій частині. Так, згідно з ч. 1 ст. 3 Закону, виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у межах відповідних бюджетних призначень шляхом списання коштів із рахунків такого державного органу, а в разі відсутності в зазначеного державного органу відповідних призначень за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду. Доводиться констатувати, що в проекті Закону України «Про державний бюджет України на 2017 рік» у графі «Заходи щодо виконання рішень суду, що гарантовані державою» додатка 3 «Розподіл видатків державного бюджету на 2017 рік» передбачено тільки 500 000 грн. (для порівняння у 2013 році було передбачено 153 921 600,00 грн.) [26].

Водночас, згідно з інформацією на офіційному сайті Державної казначейської служби України, станом на серпень 2016 року в Державній казначейській службі України знаходиться понад 155 тисяч виконавчих документів на суму більше ніж 3,2 млрд. грн., які підлягають виконанню за бюджетною програмою [27]. В. Мисечко ще більше року тому прогнозував, що Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» так і залишиться на папері для більшості стягувачів [28]. Отже, залишається тільки сподіватися на врахування народними депутатами цієї обставини під час затвердження державного бюджету на 2017 рік.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можемо зробити висновок, що чинне законодавство потребує уточнення в частині визначення черговості задоволення вимог кредиторів у Порядку № 845. Під час розгляду справ за позовами стягувачів до органів Казначейства про визнання неправомірними дії в частині виконання судових рішень

про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів і зобов'язання вчинити відповідні дії треба брати до уваги, що п. 3 Порядку № 845 має застосовуватися з урахуванням (у рамках) загальних строків виконання рішень суду, які закріплені в ч. 2 ст. 3 і ч. 6 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 № 4901-VI.

Звісно, реалізація цієї пропозиції здатна забезпечити єдність судової практики з порушеного питання, своєчасне виконання рішень суду про стягнення коштів із державних органів, підприємств, установ чи організацій, боржника-юридичної особи, примусова реалізація майна якого забороняється, тільки у випадку наявності коштів або належного бюджетного фінансування. У цьому зв'язку Європейський суд з прав людини наголошував, що держава не може посилатися на відсутність коштів як на виправдання невиконання рішень національних судів, винесених проти неї, її органів та установ, а також підприємств, якими вона володіє або які контролює [29].

Список використаної літератури:

1. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України від 05.06.2012 № 4901-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 17. – Ст. 158.
2. Про виконавче провадження : Закон України від 21.04.1999 № 606-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.
3. Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 61. – Ст. 2431.
4. Гук Б.М. Адміністративно-правове регулювання механізму примусових заходів виконавчого провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Б.М. Гук ; Акад. упр. М-ва внутр. справ. – К., 2010. – 20 с.
5. Ігонін Р.В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Р.В. Ігонін ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2007. – 20 с.
6. Сьоміна В.А. Проблеми законодавчого регулювання та практики розгляду адміністративно-правових спорів : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / В.А. Сьоміна. – Х., 2005. – 212 с.
7. Хотинська О.З. Обов'язковість судових рішень як конституційна засада судочинства України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / О.З. Хотинська. – К., 2006. – 195 с.
8. Щербак С.В. Адміністративно-правове регулювання виконавчого провадження в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / С.В. Щербак ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2002. – 16 с.
9. Постанова Київського окружного адміністративного суду від 23.05.2014 у справі № 810/2490/14 // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38832598>.
10. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 18.11.2014 у справі № 810/2490/14 // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41628938>.
11. Ухвала Житомирського апеляційного адміністративного суду від 23.06.2014 у справі № 806/1162/14 // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39389412>.
12. Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 25.11.2014 у справі № 363/3188/14-а // Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41631065>.
13. Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду» (реєстр. № 9127 від 08.09.2011) // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=51795&pf35401=310948>.
14. Коментар Департаменту з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини Комітету Міністрів Ради Європи щодо проекту Закону України «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду» // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_a40#Find.
15. Мелешевич А.А. Порівняльний аналіз пілотних рішень Європейського Суду з прав людини щодо України та Росії / А.А. Мелешевич, К. Форстейн // Наукові записки НаУКМА. – 2012. – Т. 129 : Юридичні науки. – С. 32–50.
16. Шекера Ю.О. Строки у господарському процесуальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 / Ю.О. Шекера. – Одеса, 2016. – 207 с.
17. Борщевська О.М. Строки у господарському судочинстві : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 / О.М. Борщевська. – К., 2016. – 252 с.
18. Султанов А.Р. Восстановление нарушенных прав и правовая определенность / А.Р. Султанов // Российская юстиция. – 2011. – № 4. – С. 58–61. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.justicemaker.ru/view-article.php?id=10&art=1970>.
19. Корнілов проти України : рішення Європейського суду з прав людини від 07 жовтня 2003 // Офіційний сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/196167893>.
20. Дубенко проти України : рішення Європейського суду з прав людини від 11 січня 2005 // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/980_251.
21. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ Президента України від 20.05.2015 № 276/2015 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 41. – Ст. 1267.
22. Гаращук В.М. Контроль та нагляд у державному управлінні : [монографія] / В.М. Гаращук. – Х. : Фоліо, 2002. – С. 22.
23. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № № 35, 35–36, 37. – Ст. 446.
24. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
25. Щербатюк М. Коментар до Проекту Закону України № 7562 від 14.01.2011 року «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду» / М. Щербатюк, В. Яворський // Офіційний сайт Української Гельсінської спілки з прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://helsinki.org.ua/kerivni-orhany/>.
26. Проект Закону про Державний бюджет України на 2017 рік // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032.
27. Про стан та термін перерахування коштів за рішенням судів // Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/325444>.
28. Мисечко В. Перспективи Закону «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» / В. Мисечко // Інформаційне агентство «ЛІГА:ЗАКОН» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/235.htm.
29. Шмалько проти України : рішення Європейського суду з прав людини від 20.07.2004 // Офіційний сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/19628>.